

Klimat- och näringslivsdepartementet

Vår referens/dnr:

2026-103

Er referens/dnr:

KN2026/00788

10 september 2026

Remissvar

Yttrande över Slutredovisning av regeringsuppdrag om att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet (KN2026/00788)

Sammanfattning

Svenskt Näringsliv välkomnar regeringens och de tio samverkande myndigheternas arbete med att utveckla och stärka insatserna mot avfallsbrottslighet. Vi delar bilden av att illegal avfallshantering inte bara är ett miljöproblem, utan ett allvarligt samhällsproblem som snedvrider konkurrensen, skadar seriösa företag och göder den organiserade brottsligheten. Att bekämpa den kriminella ekonomin och säkerställa sund konkurrens är en av näringslivets högt prioriterade frågor. Vi ställer oss i huvudsak positiva till de föreslagna åtgärderna som syftar till att stärka myndighetssamverkan och effektivisera tillsynen. Förslagen om att koppla arbetet närmare Center mot arbetslivskriminalitet (AKC), skärpa sanktionerna och förbättra den nationella samordningen är steg i rätt riktning. Svenskt Näringsliv vill dock understryka att alla åtgärder måste vara träffsäkra och proportionerliga. De får inte leda till ökade administrativa bördor eller onödiga kostnader för den absoluta majoritet av företag som följer lagar och regler. Målet måste vara att göra det svårare för kriminella, inte krångligare för seriösa företagare.

Avfallsbrottslighet är en fråga om sund konkurrens

För näringslivet är kampen mot avfallsbrottslighet i grunden en fråga om att upprätthålla en rättvis och fungerande marknad. När oseriösa eller kriminella aktörer bryter mot miljölagstiftningen – genom att dumpa avfall, felklassificera farliga ämnen eller använda sina företag som brottsverktyg – skaffar de sig otillbörliga konkurrensfördelar. De kan erbjuda lägre priser eftersom de slipper de kostnader som seriösa företag tar för en miljömässigt ansvarsfull och laglig hantering. Detta är en osund konkurrens som slår direkt mot de företag som investerar i hållbarhet, cirkulära lösningar och regelefterlevnad.

Slutredovisningen bekräftar denna bild och konstaterar att den organiserade brottsligheten tjänar miljardbelopp på illegal avfallshantering i Sverige. Den kriminella ekonomin belastar inte bara samhället med resurser för sanering, utan underminerar också den gröna omställningen. Om det är mer lönsamt att vara kriminell än att vara en seriös aktör inom den cirkulära ekonomin, kommer nödvändiga investeringar i återvinning och nya materialflöden att utebli. Vi delar därför redovisningens övergripande slutsats: en effektiv och samordnad myndighetsinsats är avgörande. Det är positivt att rapporten lyfter fram behovet av att se avfallsbrottslighet som en del av en bredare, ofta gränsöverskridande och organiserad, brottslighet.

Specifika synpunkter:

1. Stärkt och formaliserad myndighetssamverkan

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslagen om att stärka och formalisera myndighetssamverkan, inklusive en förlängning av uppdraget och en utredning om samverkan med Center mot arbetslivskriminalitet (AKC).

- Avfallsbrott är sällan ett isolerat brott, utan är ofta kopplat till arbetslivskriminalitet, skattebrott, bedrägerier och penningtvätt. En samverkan med AKC är därför logisk och nödvändig för att få en helhetsbild av de kriminella aktörernas verksamhet.
- En författningsreglerad samverkan, som Miljöstraffrättsutredningen föreslagit, skapar den långsiktighet och förutsägbarhet som krävs för att myndigheterna ska kunna bygga upp varaktig kompetens och effektiva arbetssätt.

2. Skärpta och mer träffsäkra sanktioner

Svenskt Näringsliv är positiva till förslag som gör sanktionssystemet mer effektivt och ändamålsenligt. Sanktioner och andra kostnader för tillsyn måste samtidigt vara proportionerliga och utformas så att de riktas mot faktiska överträdelser och inte medför oskäliga konsekvenser för seriösa verksamhetsutövare.

- Miljösanktionsavgift för utebliven sortering: En miljösanktionsavgift kan vara ett snabbare och mer effektivt verktyg än en utdragen straffrättslig process för vissa typer av regelöverträdelser. Det är dock avgörande att avgifterna är proportionerliga och att tillämpningen utformas genom tydliga kriterier så att administrativa misstag inte likställs med systematiskt eller uppsåtligt fusk.
- Ersättning för provtagnings- och analyskostnader: Svenskt Näringsliv ser behovet av att tillsynsmyndigheter har möjlighet att genomföra nödvändiga provtagningar och analyser vid misstanke om illegal verksamhet. Det behöver dock tydliggöras varför befintliga möjligheter enligt miljöbalken inte är tillräckliga. Om förslaget genomförs måste det finnas tydliga krav på proportionalitet och en nationellt likvärdig tillämpning. Verksamhetsutövare bör inte belastas med kostnader när en misstanke visar sig vara ogrundad eller när provtagningen bekräftar verksamhetsutövarens egna bedömningar. Det behöver också finnas rimliga begränsningar av vilka kostnader och

analyser som kan krävas. Svenskt Näringsliv hänvisar till Återvinningsindustriernas remissvar för fördjupade synpunkter i denna del.

3. Effektivare tillsyn och vägledning

En likvärdig, rättssäker och ändamålsenlig tillsyn i hela landet är en förutsättning för sund konkurrens. Tillsynen bör vara praktisk och uppsökande genom att fokusera på de verksamheter där risken för allvarliga överträdelser är som störst. En väl fungerande tillsyn kräver också tillräcklig kompetens och resurser hos tillsynsmyndigheterna samt en enhetlig tillämpning av regelverket i hela landet.

- Tillsynens organisation och uppföljning: Svenskt Näringsliv är positivt till förslaget att utreda en tydligare reglering av länsstyrelsernas uppföljning av den kommunala tillsynen och anser att översynen även bör omfatta hur länsstyrelsernas egen miljöbalkstillsyn följs upp. Kvaliteten och förutsättningarna för tillsynen varierar idag, vilket skapar oförutsägbarhet för företag som verkar på en nationell marknad. Svenskt Näringsliv anser att tillsynsansvaret för avfallsverksamheter bör samlas hos länsstyrelserna. En sådan centralisering kan skapa bättre förutsättningar för tillräcklig kompetens och resurser samt en mer likvärdig och förutsägbar tillsyn i hela landet.
- Teknik och vägledning: Svenskt Näringsliv ser positivt på de initiativ som tagits för att använda ny teknik, som fjärranalys, för att upptäcka illegal verksamhet. Tydlig vägledning från myndigheter, exempelvis om avfallsklassning och funktionskontroller, är också avgörande för att underlätta för företag att göra rätt. Det är viktigt att vägledningar tas fram i dialog med näringslivet för att göra de praktiskt tillämpbara.
- En effektiv operativ tillsyn handlar inte enbart om fler kontroller, utan om att rätt resurser används där de gör störst nytta. En riskbaserad, kunskapsdriven och nationellt likvärdig tillsyn stärker både möjligheterna att bekämpa avfallsbrottslighet och förutsättningarna för seriösa företag att verka under rättvisa och förutsebara villkor.

Vägen framåt – Förenkla för seriösa aktörer

Parallellt med att bekämpa brottsligheten måste regelverken förenklas för de företag som vill agera lagligt och bidra till en cirkulär ekonomi. Otydliga definitioner, långa handläggningstider och komplexa regler för gränsöverskridande transporter av avfall är idag stora hinder. Regeringens fortsatta arbete bör därför ha ett dubbelt fokus:

- Slå hårt mot de kriminella: Stärk den myndighetsgemensamma brottsbekämpningen och säkerställ en effektiv, riskbaserad och samordnad tillsyn som fokuserar resurserna på de aktörer där risken för systematisk avfallsbrottslighet är störst. Säkerställ att myndigheterna har de resurser, befogenheter och den kompetens som krävs.
- Underlätta för de seriösa: Regelverket behöver bli mer ändamålsenligt för företag som vill göra rätt. Tydligare och mer förutsägbara regler för avfallsklassning och tillstånd, kortare handläggningstider och bättre fungerande marknader för sekundära råvaror är avgörande för att stärka både cirkularitet och konkurrenskraft. Marknaden för sekundära råvaror behöver fungera effektivt i hela EU genom harmoniserade regler, tydligare

End-of-Waste kriterier och en stärkt inre marknad för gränsöverskridande handel med avfallsklassat material.

För mer detaljerade och branschspecifika synpunkter på förslagen hänvisar Svenskt Näringsliv till remissvaren från berörda medlemsorganisationer.

Josephine Andersson

Stockholm
2026-09-10